Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

Vragen gesteld door de leden der Kamer

2026Z17690

Vragen van de leden **Jagtenberg** en **Van der Werf** (beiden D66) aan de Minister en Staatssecretaris van Defensie en de Minister van Buitenlandse Zaken over *de schaarste aan luchtverdediging en de Europese antiballistische verdediging* (ingezonden 2 september 2026).

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het artikel van Nieuwsuur van 26 augustus 2026, *«Cruciale luchtafweer schaars, Rusland en China ruiken de zwakte van het Westen»*?[1]

Vraag 2
Erkent u de in het artikel geschetste ontwikkeling dat Oekraïne in toenemende mate tekortkomt aan interceptoren voor ballistische raketten, terwijl ook de Amerikaanse voorraden en productiecapaciteit onder druk staan?

Vraag 3
Deelt u de analyse dat het tekort aan anti-ballistische luchtverdediging niet uitsluitend een Oekraïens probleem is, maar een strategische kwetsbaarheid van Europa als geheel?

Vraag 4
Bent u bereid om, gelet op de acute tekorten en de honderden onschuldige burgerslachtoffers die dat alleen dit jaar al heeft gekost, te onderzoeken of Nederland eigen Patriot-raketten uit de Nederlandse voorraad rechtstreeks aan Oekraïne kan leveren?

Vraag 5
Bent u bereid om binnen de NAVO en de Europese Unie actief te bevorderen dat andere bondgenoten ook extra luchtafweer leveren aan Oekraïne?

Vraag 6
Deelt u de opvatting dat het niet verstandig is om de Europese luchtverdedigingsstrategie voor de komende jaren vrijwel volledig afhankelijk te laten blijven van de beschikbaarheid van Amerikaanse Patriot-interceptoren?

[1] NOS, 23 augustus 2026, Cruciale luchtafweer schaars, «Rusland en China ruiken de zwakte van het Westen», (https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2627969-cruciale-luchtafweer-schaars-rusland-en-china-ruiken-de-zwakte-van-het-westen)

Vraag 7
Welke concrete bijdrage levert Nederland aan de Integrated Anti-Ballistic Missile Coalition en het Freya-programma, overwegende dat Nederland sinds juli 2026 deel uitmaakt van de Anti-Ballistic Missile Coalition, waarin onder meer wordt samengewerkt aan de ontwikkeling van Europese anti-ballistische capaciteit en het Oekraïense Freya-project?

Vraag 8
Kunt u aangeven welke concrete Nederlandse capaciteit, financiële middelen en personele inzet voor deze coalitie beschikbaar worden gesteld?

Vraag 9
Welke mogelijkheden ziet u om het Freya-programma te versnellen door Nederlandse kennis, testfaciliteiten, radarcapaciteit, sensoren, software, productiecapaciteit of financiering beschikbaar te stellen?

Vraag 10
Kunt u aangeven op welke termijn een Europees alternatief voor Patriot, waaronder Freya, naar verwachting operationeel inzetbaar kan zijn? Welke mogelijkheden ziet u om deze termijn te verkorten?

Vraag 11
Bent u bereid binnen de Europese Unie te pleiten voor een gezamenlijk Europees programma voor grootschalige productie van anti-ballistische interceptoren, zodat Europese landen niet langer afzonderlijk concurreren om schaarse Amerikaanse capaciteit?

Vraag 12
Op welke manier zet u in op het betrekken van alle EU- en NAVO-lidstaten bij de Anti-Ballistic Missile Coalition?

Vraag 13
Welke mogelijkheden ziet u om Oekraïne verder te ondersteunen met deep-strikecapaciteiten waarmee Russische lanceerinstallaties, commandoposten, logistieke knooppunten en productie- en opslaglocaties van ballistische raketten kunnen worden uitgeschakeld voordat deze tegen Oekraïense steden en infrastructuur kunnen worden ingezet?

Vraag 14
Bent u bereid om binnen de Europese Unie en de Coalition of the Willing te pleiten voor een structurele Europese bijdrage aan deze vorm van deep strike, uiteraard binnen het internationaal recht?

Vraag 15
Welke bijdrage levert Nederland momenteel aan de Europese inlichtingenpositie ten aanzien van Russische raketproductie en -inzet?

Vraag 16
Welke mogelijkheden ziet u om Nederlandse satelliet-, radar-, cyber-, elektronische-inlichtingen- en andere sensoren beter te integreren in een Europees inlichtingenbeeld ten behoeve van de luchtverdediging van Oekraïne? Welke initiatieven worden er op Europees niveau opgezet?

Vraag 17
Overwegende dat Rusland in aanloop naar de komende winter bewust de energie-infrastructuur, watervoorzieningen, ziekenhuizen en andere publieke voorzieningen onder vuur neemt met ballistische raketten, welke concrete stappen gaat u nog zetten om Oekraïne nog voor de winter extra te ondersteunen?

Vraag 18
Heeft u een concreet uitgewerkte strategie en roadmap voor het Europese alternatief voor de Patriot waarin ontwikkeling, implementatie, doctrine, opleiding, training, productie en inregelen van de supply chain verwerkt zijn?

Vraag 19
Welke Europese instrumenten (EDIP, SAFE, etc.) worden benut om de ontwikkeling van het Europese alternatief te faciliteren? Bent u bereid deze Europese financieringsinstrumenten, zoals EDIP en SAFE, gericht aan te spreken om de noodzakelijke investeringen in anti-ballistische capaciteiten, zoals ontwikkeld binnen de ABMC, te versnellen?

Vraag 20
Overwegende dat Lockheed en Raytheon nog Industriële Participatie verplichtingen hebben bij Nederland, ziet u mogelijkheden om deze verplichtingen in te zetten om de benodigde technologie voor verdediging ballistische raketten in Nederland aan te jagen?

Vraag 21
Kunt u deze vragen één voor één beantwoorden?